

W jaki sposób mogę dochodzić odszkodowania lub naprawienia szkody w inny sposób od sprawcy czynu w postępowaniu karnym i do kogo należy skierować pozew?

Roszczenia odszkodowawcze z tytułu szkody wyrządzonej przestępstwem sąd rozpatruje co do zasady w toku tego samego postępowania co sprawę karną, lecz może również postanowić o rozdzieleniu tych postępowań.

Ofiara może zwrócić się do prokuratora o zgłoszenie do sądu roszczenia odszkodowawczego z tytułu przestępstwa, które jest przedmiotem postępowania. Warto powiadomić o tym policję w toku postępowania przygotowawczego. Jeżeli sprawa jest jasna i nieskomplikowana, prokurator może dochodzić roszczenia odszkodowawczego w imieniu ofiary. Jeżeli prokurator nie zgłosi roszczenia odszkodowawczego, powiadomi o tym ofiarę na piśmie. Ofiara może również samodzielnie dochodzić roszczenia odszkodowawczego przed sądem w toku postępowania karnego lub zlecić to zadanie doradcy prawnemu.

Na jakim etapie postępowania karnego powinienem wnieść pozew?

Jeżeli ofiara zamierza uzyskać odszkodowanie od sprawcy, musi zgłosić to policji w postępowaniu przygotowawczym, a najpóźniej sądowi – jeżeli sprawa zostanie skierowana na drogę postępowania sądowego.

O co mogę wnosić w pozwie i w jaki sposób mam przedstawić swoje roszczenie (wskazać łączną kwotę lub określić poszczególne szkody, utracone zyski i korzyści)?

Ofiara przestępstwa może dochodzić odszkodowania z tytułu:

szkody polegającej na zniszczeniu lub utracie mienia;

wszelkich niezbędnych kosztów leczenia i innych podstawowych kosztów;

utrąty zarobków;

dolegliwości bólowych, cierpienia i innych tymczasowych niedogodności;

trwałego uszczerbku; oraz

cierpienia psychicznego. Sąd może zasądzić zadośćuczynienie za cierpienie psychiczne, jeżeli przedmiotowy czyn nosił znamiona:

naruszenia wolności, spokoju, czci lub życia prywatnego ofiary;

dyskryminacji ofiary;

naruszenia integralności osobistej ofiary; lub

innego poważnego naruszenia godności ludzkiej ofiary.

Bliscy ofiary również mogą otrzymać rozsądne odszkodowanie z tytułu podstawowych kosztów i utraty zarobków w związku z koniecznością otoczenia ofiary opieką z powodu uszczerbku na jej zdrowiu wyrządzonego przestępstwem.

Osoby, które zorganizowały pochówek osoby zmarłej wskutek przestępstwa, mają prawo do otrzymania odszkodowania od sprawcy z tytułu poniesionych kosztów pochówku. Rodzice, dzieci i małżonek osoby zmarłej lub inna osoba, która jest szczególnie bliska osobie zmarłej, również mają prawo do otrzymania rozsądnego odszkodowania z tytułu poniesionych kosztów pochówku.

Sąd nie może zasądzić innego rodzaju odszkodowania ani odszkodowania w kwocie wyższej niż kwota wnioskowana przez zainteresowaną stronę. W związku z tym wnioskowana kwota stanowi maksymalną kwotę możliwego do uzyskania odszkodowania. Osoba ubiegająca się o odszkodowanie ma również prawo dochodzić odsetek od wnioskowanej kwoty odszkodowania. Jeżeli sąd wezwał ofiarę do stawiennictwa w celu osobistego złożenia zeznań, przysługuje jej prawo do dziennej diety i zwrotu kosztów podróży oraz do wynagrodzenia z tytułu utraty zarobków.

Czy istnieje specjalny formularz pozwu dla takich roszczeń?

Nie istnieje specjalny formularz.

Jakie dowody powinienem przedstawić na potwierdzenie mojego roszczenia?

Wartość szkody można wykazać, przedstawiając rachunki, które potwierdzają koszty poniesione wskutek przestępstwa. Należy również przedstawić dowody potwierdzające wszelką utratę zarobków, udział własny w ramach ubezpieczenia oraz wszelkie koszty podróży i inne wydatki związane z rozstrzygnięciem sprawy, w toku której ofiara zgłosiła roszczenie odszkodowawcze.

W przypadku dolegliwości bólowych i innych tymczasowych niedogodności oraz trwałego uszczerbku wysokość odszkodowania określa się z uwzględnieniem charakteru i stopnia uszczerbku na zdrowiu, charakteru i czasu opieki, której wymagała ofiara w związku z poniesionym uszczerbkiem, oraz czasu trwania tych dolegliwości. Wysokość odszkodowania z tytułu trwałego uszczerbku określa się z uwzględnieniem charakteru i stopnia poniesionego przez ofiarę uszczerbku na zdrowiu oraz wieku ofiary. Każdy szczególny przypadek pogorszenia jakości życia ofiary, która poniosła uszczerbek na zdrowiu, również może stanowić przesłankę zwiększenia kwoty odszkodowania. Aby udowodnić taką szkodę, należy przedstawić zaświadczenia lekarskie potwierdzające charakter poniesionego uszczerbku na zdrowiu oraz opiekę medyczną, której wymagało jego wyleczenie.

Czy muszę uiścić opłaty sądowe lub inne należności z tytułu wniesienia pozwu?

Postępowanie przed sądem rejonowym (*käräjäoikeus*) jest nieodpłatne, jeżeli prokurator zgłosi roszczenie odszkodowawcze ofiary wraz z aktem oskarżenia. Jeżeli ofiara wytoczy odrębne powództwo odszkodowawcze, ma obowiązek wniesienia opłaty sądowej.

Czy mogę uzyskać pomoc prawną przed postępowaniem lub w jego toku? Czy mogę ją otrzymać, jeżeli nie mieszkam w państwie, w którym prowadzone jest postępowanie?

Ofiary, które spełniają przesłanki uzyskania pomocy prawnej, mogą otrzymać taką pomoc zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i na etapie postępowania sądowego. Ofiary przemocy w rodzinie, przestępstw przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności bądź poważnych przestępstw przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności mają prawo do korzystania z finansowanych przez państwo usług doradcy. Ofiara może uzyskać pomoc prawną w sprawach rozpatrywanych przez fińskie sądy nawet wówczas, gdy nie zamieszkuje w Finlandii.

W jakiej sytuacji sąd karny oddali lub odrzuci mój pozew przeciwko sprawcy czynu?

Jeżeli w toku postępowania przygotowawczego ofiara zgłosiła zamiar dochodzenia roszczenia odszkodowawczego osobiście lub za pośrednictwem pełnomocnika bądź jeżeli prokurator nie zgłosił roszczenia ofiary, sąd rejonowy zwróci się do ofiary z pytaniem, czy zgłasza ona roszczenie

odszkodowawcze. Sąd rejonowy może wyznaczyć termin, do którego należy zgłosić roszczenie odszkodowawcze temu sądowi. Niezgłoszenie roszczenia odszkodowawczego na piśmie może skutkować tym, że sąd rejonowy odmówi przyjęcia do rozpoznania roszczenia odszkodowawczego zgłoszonego po upływie wyznaczonego terminu.

Sąd nie uwzględni roszczenia odszkodowawczego, jeżeli dowody przedstawione na jego poparcie będą niewystarczające.

Czy mogę zaskarżyć to orzeczenie lub dochodzić innych sposobów naprawienia szkody?

Jeżeli ofiara pragnie zaskarżyć wyrok sądu rejonowego, powinna zawiadomić ten sąd o swoim zamiarze w terminie siedmiu dni od dnia wydania przedmiotowego wyroku. Po zawiadomieniu sądu o zamiarze wniesienia apelacji ofiara może zaskarżyć wyrok do właściwego sądu apelacyjnego (*hovioikeus*). Ofiara musi przesłać apelację do sądu rejonowego w terminie 30 dni od dnia wydania wyroku przez ten sąd. Co do zasady konieczne jest uzyskanie zgody na dalsze rozpoznawanie sprawy, aby sąd apelacyjny mógł w pełni rozpoznać sprawę.

Jeżeli zostanie mi przyznane odszkodowanie, w jaki sposób mogę zapewnić wykonanie wyroku sądowego wobec sprawcy czynu i jaką pomoc w tym zakresie mogę uzyskać?

Jeżeli oskarżony nie zapłaci dobrowolnie zasądzonego odszkodowania, ofiara może zwrócić się o egzekucję roszczenia przez komornika sądowego. Ofiara powinna przesłać komornikowi sądowemu wniosek o wszczęcie egzekucji i załączyć do niego wyrok sądu potwierdzający prawo ofiary do odszkodowania. Wniosek o wszczęcie egzekucji należy złożyć do komornika sądowego właściwego dla miejsca zamieszkania lub pobytu dłużnika. W przypadku wielu dłużników zamieszkujących w różnych miejscach wystarczy złożyć wniosek do jednego komornika sądowego. Szczegółowe informacje na temat składania wniosku o egzekucję zasądzonego odszkodowania można uzyskać w urzędzie komorniczym (*ulosottovirasto*). Dane kontaktowe urzędów komorniczych znajdują się [pod tym adresem](#) (w językach: fińskim, szwedzkim i angielskim).

Ostatnia aktualizacja: 13/03/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.